

Snížení DPH či cenové stropy nezabraly. Inflace v Polsku a Maďarsku je vyšší než v ČR

7. 12. 2022, 5:50

[Adam Kahánek](#)

Navzdory několika plošným opatřením, která měla lidem pomoci proti vysokým cenám energií či potravin pomoci, se inflace v Polsku a Maďarsku vyšplhala nad tu českou. Vláda premiéra Petra Fialy (ODS) přitom plošná opatření na rozdíl od zmíněných zemí dlouho odmítala, za což byla opozicí často kritizována. Jak se však zatím ukazuje, Polsko a Maďarsko inflační problém i přes masivní a drahou podporu z veřejných financí jen odložily.

Flourish

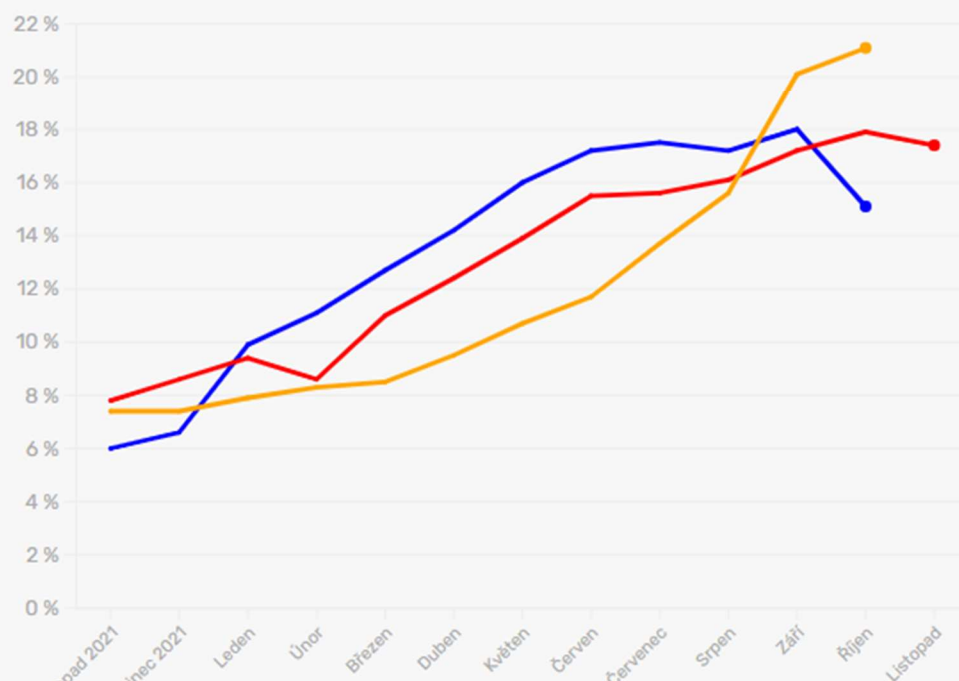
Porovnání meziroční inflace ČR, Polsko, Maďarsko

By Novinky.cz on 2 Dec 2022

Porovnání meziroční inflace ČR, Polsko, Maďarsko

● ČR ● Polsko ● Maďarsko

Meziroční míra inflace v ČR, Polsku a Maďarsku

Fialův kabinet s plošnými protiinflačními opatřeními dlouho otálel, až na podzim přišel nejprve s úsporným tarifem a posléze s komplexnějším a štedřejším zastropováním cen elektřiny a plynu pro domácnosti a malé a střední firmy.

Během první poloviny roku však došlo z možných výraznějších opatření, nepočítáme-li zákonem danou valorizaci důchodů, jen k úpravám příspěvků na bydlení, aby na ně dosáhlo více domácností. Naproti tomu okolní země podnikaly mnohem větší kroky.

V Polsku snížili od 1. února 2022 DPH na základní potraviny z tehdejších pěti procent na nulu. U pohonných hmot, elektřiny a plynu se DPH snížila z 23 na 8 procent a nulová daň byla zavedena také na hnojiva pro potřeby zemědělců.

Inflace v eurozóně v listopadu klesla na 10 procent

Ekonomika

V Maďarsku zase šli cestou zastropování. Cenový strop uvalili na základní potraviny, pohonné hmoty (už od listopadu 2021) a průměrnou spotřebu elektřiny a plynu pro domácnosti. Premiér Viktor Orbán mj. před dubnovými volbami, které vyhrál, poslal důchodcům jednorázově 80 tisíc forintů (5 500 korun) a třináctý důchod.

Náklady na tato opatření přitom nebyly zanedbatelné. Polský list Gazeta Prawna upozornil, že na protiinflační kroky polské vlády šlo ze státního rozpočtu jen letos 30,6 miliardy zlotých (159 miliard Kč). Nulová daň na potraviny má navíc platit až do poloviny příštího roku.

V Maďarsku se pak kromě vynaložených finančních prostředků původní záměr zcela minul účinkem. Po zastropování základních potravin tam totiž výrazně zdražily ty ostatní. A situace s levnými palivy došla v posledních dnech a týdnech tak daleko, že až 500 čerpacích stanic v zemi nyní nemá dostatek pohonných hmot.

[Maďarská vláda nekonec zastropování cen pohonných hmot na návrh ropné a plynárenské skupiny MOL od úterních 23:00 zrušila.](#)

Česká vláda počítá, že zastropování cen energií vyjde státní kasu v přepočtu na 130 miliard korun.

Více než pětiprocentní nárůst za tři měsíce

Opatření Poláků a Maďarů v porovnání s českou inflační situací zpočátku fungovala. Ještě v červnu byla meziroční míra inflace v Polsku 15,5 procenta, v Maďarsku dokonce 11,7 procenta, přičemž u nás se mezitím vyšplhala už na 17,2 procenta. Nyní se však situace obrací, a to zejména v Maďarsku, kde se růst spotřebitelských cen utrhl ze řetězu a v říjnu meziročně dosáhl 21,1 procenta. Přitom ještě v srpnu to bylo „jen“ 15,6 procenta, tedy o 5,5 procentního bodu méně.

V Polsku sice zaznamenali v listopadu překvapivý pokles ze říjnových 17,9 procenta na 17,4 procenta, i to jsou ovšem hodnoty vyšší než říjnová inflace v Česku (15,1 procenta), byť právě díky úspornému tarifu došlo oproti září (18 procent) k výraznému propadu.

„Poláci i Maďaři jen odsouvali problém rostoucích cen do budoucnosti pravděpodobně s vírou, že se mezitím růst cen nebo nedostatek některých položek vyřeší a tlaky samy odezní. Jenže tlaky samy neodezněly. A místo toho, aby spotřebitelé i firmy začaly pod tlakem rostoucích cen měnit a přizpůsobovat své nákupní chování, žily za ochranným valem v mylné naději, že to, co se děje mimo jejich území, je nezasáhne,“ zhodnotila pro Novinky politiku dvou zástupců V4 hlavní ekonomka Raiffeisenbank Helena Horská.

Maďarským čerpacím stanicím docházejí pohonné hmoty

Ekonomika

Analytik společnosti Akcenta Miroslav Novák podotkl, že v porovnání s Polskem a Maďarskem byla u nás kromě restriktivnější fiskální politiky v první polovině roku také přísná měnová politika, když Česká národní banka (ČNB) razantně zvyšovala úrokové sazby. Ta základní se postupně dostala až na sedm procent.

„Restriktivnější hospodářská politika by měla vést k tomu, že se v ČR inflace rychleji a udržitelněji vrátí k inflačnímu cíli, tedy dvěma procentům, než v případě Maďarska a Polska a souhrnný růst inflace za období 2022–2024 bude v ČR nižší než v obou zmiňovaných zemích,“ řekl Novák Novinkám.

K obratu ve fiskální a měnové politice začalo v Česku docházet až ve druhé polovině roku: ČNB pod novým guvernérem Alešem Michlem už sazby nezvyšuje a vláda zavedla zmíněný cenový strop na energie.

Paralela se Švédskem

Na hodnocení toho, jak si jednotlivé země dokázaly s prudkým růstem cen poradit, je ale ještě podle Nováka brzy. Více jasno bude v příštím roce. V současné inflační situaci však vidí koronavirovou paralelu.

„Celkově mi letošní inflační rok trochu připomíná rok 2020 a tehdejší vývoj covidové pandemie. Švédsko tehdy bylo často kritizováno jako země, která boj s covidem nezvládá. V souhrnu za období 2020 až 2022 se ale ukázalo, že z toho vyšlo lépe než většina evropských zemí, což se rozhodně nedá říci o Česku z pohledu ztráty HDP a díře ve veřejných rozpočtech,“ konstatoval.

Opatrnější ohledně jednoznačných závěrů, zda jsme zvládli inflaci lépe než Poláci a Maďaři je také ekonom České spořitelny Michal Skořepa, a to z jednoho prostého důvodu: odlišných metodik národních statistických úřadů při měření inflace, zejména v oblasti energií, které hrají v této inflaci prim.

„Ta čísla nejsou dobře srovnatelná. Například zatímco v Česku je snaha zahrnovat do inflace všechny smlouvy domácností s dodavateli energií, v jiných zemích jsou to jen nově uzavřené smlouvy nebo dokonce ceny, které platí různí prodejci dané komodity při jejím nákupu,“ vysvětlil Novinkám.

Do roka a půl v normálu, odhaduje ČNB

Nicméně to, že by se Česko mělo vysoké inflace zbavit rychleji než Polsko a Maďarsko, Novák podepřel ještě odhady centrálních bank. Zatímco ČNB očekává, že se meziroční tempo růstu inflace vrátí ke dvěma procentům v první polovině roku 2024, tak Polská centrální banka očekává, že se k jejímu inflačnímu cíli 2,5 procenta do konce roku 2024 vůbec nevrátí.

„To, že se ČR dokáže s inflací vypořádat rychleji podporuje i vývoj nominálních mezd. Zatímco u nás letos vývoj nominálních mezd výrazně zaostává za inflací, tak v Maďarsku i v Polsku je nominální růst mezd dvouciferný a z velké části kopíruje vývoj inflace,“ uzavřel Novák.

Zdroj: Kahánek, Adam. “Snížení DPH Či Cenové Stropy Nezabraly. Inflace v Polsku a Maďarsku Je Vyšší Než v ČR - Novinky.” *Novinky.cz*, Novinky, 7 Dec. 2022, www.novinky.cz/clanek/ekonomika-snizeni-dph-ci-cenove-stropy-nezabraly-inflace-v-polsku-a-madarsku-je-vyssi-nez-v-cr-40416341.

Otázky:

1. Zobrazte na grafu inflaci a HDP Polska, Maďarska a České republiky od roku 2020 do 3Q 2022. Popište, jak se HDP chovalo vůči inflaci ve všech zemích a co může být příčinou. (přednáška 10)
2. Na základě informací z článku a grafu zkuste předpovědět, jak se v daných zemích bude měnit míra nezaměstnanosti. (přednáška 12)
3. Na základě informací z článku se pokuste zodpovědět následující otázky: (přednáška 11)
 - a. Co mohlo být příčinou náhlého zrušení zastropování pohonných hmot?
 - b. Daly se důsledky zastropování pohonných hmot předpovědět? Jaké jsou typické dopady po zastropování cen obecně?